

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četiristopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri-ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvoke frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. šte. 220. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom se začne novo četrletje. Vabimo torej vse č. gg. naročnike, katerim naročnina s koncem tega meseca poteka, kakor tudi vse rodoljube, da nas z obilno naročbo v narodnem delu podpirajo.

„Slovenski Narod“ velja po pošti prejemati za celo leto 10 gl. — kr.,
 „ pol leta 5 „ — „
 „ četrt leta 2 „ 60 „

Naročnina se pošlje opravništvu, najbolje po poštah nakaznicah.

Opravništvo „Sl. Nar.“

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(3. seja dne 20. septembra.) Zapisnik prejšnje seje se prebere samo v slovenskem jeziku in potrdi.

Mnogo predloženih peticij se izroči deloma finančnemu, deloma peticijskemu odseku.

Prva točka na dnevnem redu je utemeljenje predloga dra. Coste za adresu na njega Veličastvo.

Dr. Costa utemelji svoj predlog blizo nasledje: Slavni zbor! Nalog utemeljiti svoj predlog je lahek, treba mi bo le malo besed. Lanjsko leto že smo sklenili adresu do presvitlega cesarja, ktera je izrazila želje in zahteve naše dežele, našega naroda. Ta адреса se je mnogokrat omenila, pazljivo so jo poslušali celo v državnem zboru, naša адреса je naša deklaracija, ona bode podloga našega delovanja. Če smo pa lani že sklenili tako adresu, je treba temveč še letos, ker je zdanj čas veliko važnejši, ker imamo na eni strani ministerstvo, ki uživa popolno zaupanje cesarjevo, na drugi strani pa stranko ne ravno tolikanj veliko, pa vendar mogočno.

Denes je borba med federalizmom in centralizmom. Federalizem, kateri se nekdanji imenovati ni smel, je načelo našega ministerstva, federalizem je edina rešitev Avstrije, le po uvedenem federalizmu bode Avstrija stala na zvestobi svojih narodov. (Dobro!)

Ta boj med federalizmom in centralizmom je boj svobode in sile, svoboda bode cvetela le na podlagi federalizma. Že zdaj se čuti njegov svoboden dih, vse drugače nego pod hvalisanimi „bürgerministeri“, za katerih vlade je cela dežela bila v izjemnem stanju in smo imeli v Dalmaciji upor. Nemei so tudi hoteli svobodo, pa le za se. (Dobro, dobro!) Ta borba ni boj med Nemei in Slovani, kajti denes vidimo, da so tri velike nemške dežele namreč gorenje Avstrijsko, Tirol in Vorarlberg tudi na našem stališču.

Borba je bila huda tudi v državnem zboru, pa ministerstvo je hodilo pravo, ker ravno pot, ter nas tako rešilo mnogih stisk. Kakor je ministerstvo zmagalo v državnem zboru, tako bode, tega sem trdno prepričan, tudi sedaj. Velik je razloček med českimi deklaranti in našo sedanjo trinajstoro, izmed katerih sta dva c. k. uradnika, namreč Kromer in Kaltenegger udeležila se celo nemškega „Parteitag-a“, dasiravno imata za seboj k večjemu 100 mestnjanov. Taki oponenti ne bodo škodovali ministerstvu.

Drugi uzrok je cesarski reskript deželnemu zboru českemu, v katerem se zagotvjljajo pravice

českega naroda. Kakor je Češka dobila svoje pravice, tako jih bode tudi naša dežela.

Treba je v adresi stopiti pred prestol in naznaniti naše želje in zahteve, katerih premembo želimo.

Zato treba da dotični odbor z načrtom o pravem času stopi pred slavni zbor, tedaj predlagam: „Slavni deželni zbor naj sklene preponižno adresu do Njegovega Veličanstva in naj v ta namen voli odbor 7 udov.“ (Dobro! dobro!)

Predlog se enoglasno prejme.

Poročilo dež. odbora, s katerim se predložijo računski sklepi za l. 1869, — deželnega zaklada in njegovih podzakladov, — zaklada zemljišne odveze, — zaklada za zidanje norišnice, — sirotinskega zaklada, — P. P. Glavarjevega zaklada, — Grof Saurau-ovega zaklada za maše, — zaklada cesarice Elizabete za onemogle vojake, — o prošnji Senožeske županije za deželno podporo za razširjenje šolske hiše, — o proračunu za l. 1872 in računskem sklepu za l. 1870 zaklada zemljišne odveze, — zastran razdelitve premoženja Narinske podžupanije, — o proračunih za l. 1872: — deželnega, — bolnišničnega, — porodišničnega, — najdenišničnega in norišničnega zaklada, potem — zaklada posilne delavnice, — zaklada za zidanje norišnice — deželno kulturnega in gledišnega zaklada; — in oračunskih sklepov za leto 1870: — deželnega zaklada in njegovih podzakladov, — zaklada za zidanje norišnice in — deželno kulturnega zaklada. Dalje predlog o reorganizaciji dež. dobrodelnih naprav, zaradi pomnoženja c. kr. okrajnih zdravnikov na Kranjskem, o porodnišnici in najdenišnici ljubljanski in o imenovanji oskrbnika deželne posilne delavnice se brez debate — male popravke nasvetujeta le gg. Svetec in Poklukar — izročje finančnemu odseku.

Prihodnja seja je v ponedeljek dne 25. t. m. dopoldne ob 10 uri.

Deželni zbor štajerski.

(4. seja 20. septembra.) Zapisnikar pl. Miller prečita zapisnik zadnje seje, kateri se potrdi. Potem prebere dopis deželnega namestnika na deželnega poglavarja, kateri se glasi:

Vaša blagorodnost!

Z ozirom na cesarski patent od 10. avgusta t. l. D. Z. L. št. 92 in 93, si dajem čast izvršujoč ukaz visosega ministerstva od 13. t. m.; št. 2442 Vaše blagorodnost najuljudneji prositi, da izvolite visoki deželni zbor k volitvi poslancev v deželni zbor, čim preje povabiti. Sprimito itd.

pl. Kubeck m. p.

Dr. Heilsberg na to prosi besede in predloži, da se naj ta poziv deželnega namestnika odda tistemu posebnemu odboru, kateri se bo na večerani predlog istega poslanca izbral, da preudari položaj cesarstva. Ta odbor bi imel brž poročevati o tem pozivu.

Baron Hammer-Purgstall predlaga, da naj ta odbor iz 11. udov obstoji.

Deželni poglavar: O številu odbornikov se bo govorilo, ko se bo volitev odbora v pretres vzela. Jaz dam zdaj glasovati o predlogu dr. Heilsberga. Dr. Heilsbergov predlog se sprejme.

Dr. Dominkuš stavi sledeči predlog: Glede na to, da je velika večina zemljišnih knjig, ktere so cesarske sodnije od prejšnjih patrimonijalnih

sodnij prevzele, tako pomanjkljivo urejena, da se v njih ne more videti, iz katerih delov (katastralnih parcel) posamna posestva obstoje, — glede na to, da je ta pomanjkljivost lastništvu na zemljiščih in realnemu kreditu nevarna, da razdelitev zemljišč oteži in mnogo pravnih zakrivi, in da je tedaj zelo potrebno, da se za odpravo teh pomanjkljivosti skrbi, visoki deželni zbor naj izvoli skleniti: da se izvoli odbor 7 udov, kateri bi imel preiskati, kako bi se na najboljši in najcenejši način za vojvodino štajersko nove zemljišne knjige naredile, potem o tem deželnemu zboru poročati, oziroma predlog zakona staviti.

Dr. Serbec stavi predlog: Visoki zbor naj izvoli skleniti: Deželnemu zboru se naroči, da naj se c. k. ministerstvu pravosodja poroča, da se vedno pomnoženje hudodelstev, pregreškov in prestopkov proti varnosti lastnine, deloma sedanji postavodaji o kazenskemu zakoniku in kaz. postopniku pripisuje da se tedaj ministerstvo prosi, naj čim prej po postavni poti na to dela, da se te postavbe premenijo, posebno v tem smislu, da se: 1) taka hudodelstva, v kolikor to sedanje postavbe dopuste, najstrože kaznijo, 2) da sodnik ni vezan se pri dokazanju hudodelstva držati pozitivnih pravil, in da poškodovan pri kazenski pravdi tisto pravico ima, kakor državni odvetnik, osobito kar se tiče pritožbe na višo sodnijo. — Oba predloga se bosta razpravljala po opravnem redu.

Predlog dr. Dominkuša, glede zemljišnih in dr. Srnea, glede javne varnosti se daje v tisk.

Po tem naznani deželni poglavar zboru peticije, ktere se razdele med dotične odbore.

Konrad Seidel stavi interpelacijo na vlado zavoljo poziva učiteljev k vojaškim vajam. Poudarjaje, da je bilo mnogo učiteljev 19. avgusta k vojaškim vajam pozvanih, dasi šolsko loto na deželi večidel še le v sredi septembra mine, in da je s tem šoli in nauku velika krivica storjena, stavi na deželnega namestnika sledeča vprašanja:

1. Kdaj je bl. deželno namestništvo izvedelo, da so se ljudski učitelji med šolskim letom k vojaškim vajam poklicali?

2. Kaj je gospod namestnik storil, da se to početje odvrne?

3. Kaj preči, da se ljudski učitelji ne bi mogli v šolskih praznikih k vojaškim vajam pozvati?

4. Jeli misli gospod deželni namestnik za to skrbeti, da se v bodoče ljudski učitelji samo v šolskih praznikih k vojaškim vajam pozivajo?

Gospod deželni namestnik je obljubil, da bo na to v prihodnji seji odgovoril.

Brandstetter govori o svojem predlogu, da se za pregled občinskega reda izvoli odbor. Sklene se volitev odbora 13 udov.

Baron Rast govori o svojem predlogu za odpravo šolnine in predloži odbor 9 udov. Prime se.

Dr. Heilsberg predloži, da se odboru za prenaradbo občinskega reda tudi naroči pregled zakona za posle. Prime se.

Dr. Schreiner poroča namesto bolnega prof. Michelna o volitvah po deželi, mestih in trgih, in predlaga, naj se vse volitve potrdi. Ob enem predlaga naj deželni zbor svoje obžalovanje izreče, da je vlada volilni red z odlukom od 16. julija t. l. sama brez sodelovanja po ustavi pozvanih faktorjev na obče veljavni način razlagala.

Prvi predlog, naj se volitve potrdi, se soglasno sprejme.

O drugem predlogu govori dr. Vošnjak takole:

„Gospodje! Slavni deželni zbor je v večerašnji seji sklenil, naj odbor, ki preiskuje veljanost volitev za deželni zbor, denes ustmeno sporočuje, in po tem takem se sporočilo dotičnega odbora ni niti tiskalo, niti predložilo v pregled. Tako postopanje ni navadno v našem zboru in se je dovolilo le pri malenkostnih predlogih; pri tako važnem predlogu pa, kakoršen je potrjenje volitev, katerih postavnost bi po Schreinerjevem predlogu*) jako dvomljiva bila, bi se na vsak način moralo poprej sporočiti predložiti, predno pride na dnevni red, da bi vsem poslancem mogoče bilo, navedene razloge preiskavati.

S tem pa, da se je dovolilo ustmeno sporočevanje je dokazano, da izrečene dvombe o postavnosti volitev nimajo nobene podlage.

In zares, vlada je popolnem postavno ravnala, ko je direktnim davkom prištela tudi vojskino in tretjinsko priklado, ker se v deželnem volilnem redu sploh le govori o direktnih davkih, kot direktni davek se pa povsod šteje ves davek, ki ga plačamo za državne namene, nasproti prikladam za občino, okraj in deželo.

Od g. sporočevalca smo denes pozvedeli, da se je dozdej po Štirnem različno ravnalo pri sestavljanju volilnih imenikov, da se je v neklih krajih ozir jemalo na vojskino in tretjinsko priklado v neklih pa le štel direktni davek brez teh priklad.

Ako je torej ministerstvo zaukazalo svojim uradom, enako postopati ter povsodi uštevati tudi priklado, je s tem le zadostovalo načelu enakopravnosti in to storilo le iz dobrega namena.

Da vlada s tem ni zakrivila nobene nepostavnosti, temu je dokaz vedenje prebivalstva Štirske. G. sporočevalec je sicer omenil, da se je ta ukaz ministerstva po vsej deželi grajal, on je celo trdil, da je občno mnenje to ravnanje vlade v obče kot nepostavno zaznamnjevalo.

Tej trditvi g. sporočevalca se moram ustaviti. Štirnko šteje 1500 kmečkih občin in blizo 100 mest in trgov. Od vseh 1500 kmečkih občin ni nobena protestovala zoper vladno razlaganje volilne postave ino tudi od mest in trgov so to, kolikor je meni znano, storili le 3 do 4.

Če če torej sklicujete na mišljenje prebivalstva, kakor da bi ono v svojem pravnem čutu bilo ranjeno, so vam dale volitve dosta jasen odgovor, ker so se povsod vršile brez protesta zoper vladno tolmačenje volilne postave, kar bi se gotovo ne bilo zgodilo, ko bi se le količkaj nepostavnosti bilo našlo v vladnem zaukazu.

Pa jaz še dalje segam. Vladni ukaz se ni razglašal kot nepostaven, temuč v obče se je sprejel z zadovoljstvom, ker je vlada prostovoljno razširjala volilno pravico, kolikor je smela storiti, brez da volilno postavu prelomi.

Sicer pa ustavoverna stranka ni bila vselej tako natančna, kadar je šlo za tolmačenje tega paragrafa deželnega volilnega reda. Spominjam se, da sem leta 1868 bral v praških časnikih, da je pri volitvi deželnega poslanca za mesto Smihov tamošnji okrajni glavar direktnim davkom tudi priklade prišteval in tako v volilni imenik spravil več židovskih trgovcev, kateri so zoper deklarante glasovali. Ker se nikjer na Českem ni tako ravnalo, pritožili se je smihovski župan do ministerstva zoper tako enostransko razlaganje volilne postave a brez uspeha. Ministerstvo Giskra je izreklo, da ima politiška oblastnija pravico, ali hoče priklade prištevati direktnim davkom, ali ne. Kar pa je pod Giskrom prav bilo, vendar ne more biti ni krivično pod Hohenwart-om.

Iz teh razlogov, ker v postopanju vlade ne vidim nobene nepostavnosti, moram glasovati zoper predloženo resolucijo.

Reuter, dr. Heilsberg in Brandstetter še nekaj spregovore za predlog, na kar še deželni namestnik pl. Kübeck poprime besedo:

*) Da vlada ni postavno ravnala, ko je pri sestavi volilnih listov tudi vojskino in tretjinsko priklado štela kot direktni davek.

Z zadovoljstvom konstatiram, da odbor naredbe vladne ni kod nepostavno spoznal. Z resolucijo od 30. marca je državni zbor sam izrekel, naj vlada skrbi, da se bo vseh deželah po enakih pravilih volilo. To je vlada storila.

Kar se pa tiče obžalovanja, da je vlada sama brez sodelovanja po usavi pozvanih faktorjev volilni red razložila, samo omenim, da ako bi vlada z omenjenimi faktorji skupaj delala, nebi postave razlagala, temuč nova postava bi se naredila.

Konečno še spregovori poročevalec dr. Schreiner. Pri glasovanju se sprejme predlog „obžalovanja.“ (Proti so glasovali Slovenci in konservativci.)

Ker so vse vlitve potrjene, deželni poglavar prebere obliko obljube poslancev. Poslanei obljube sezajoč mu v roko.

Potem se voli odbor za pretresovanje vladnih predlogov.

Izvoljenih je 11 udov: Dr. Schreiner, pl. Carneri, bar. Zehok, bar. Hackelberg, dr. Heilsberg, dr. Fleckh, dr. Rechbauer, dr. Schloffer, Brandstetter, Carlon, dr. Dominkuš.

Odborniki za vinorejsko šolo si je izvolil Pauerja za predsednika.

Domače in slovanske novosti.

— O istrijskem deželnem zboru govori jako bedasto eden največjih dunajskih listov, stara „Presse“. Ona pravi: Male narodnosti začno nemirne biti. Izključljiva pozornost, katero Hohenwart Čehom daje, jih privaja na misel, ki gotovo ni neopravičena: da se bode čeznje na dnevni red prešlo, dasi so pomagali pri „pomirjenji“. Med slovanskimi voditelji je istrijski deželni glavar dr. Vidulich najbolj nezaupen. Potem se omenja Vidulichev govor v pazenskem zboru, v katerem je rekel, da bo isterski zbor ministerstvo le podpiral, ako se bode držalo postavne poti. — No, to je že pač prav po nemški temeljito, imeti Vidulicha za „slovanskega“ voditelja. Pri nas vsak beroči kmet ve, kaj je Giskra, Herbst, Rechbauer itd. Na Dunaji med Nemci pak, kjer so Vidulicha imeli v državnem zboru, ne vedo največjih listov glavni žurnalisti, da je Vidulich — ne Slovan — temuč italijanissimo, da torej ne more biti „vodja slovanski“. Zopet en dokaz nemške abotne prevzetne avstrijsko-politične vsebedarije — ne temeljitosti.

— Kranjsko-slovenski učitelji imajo 27. septembra v Ljubljani občni zbor učiteljskega društva. Pri tem zboru pride na vrsto prevažni nasvet, ktereга vsakako sprejeti učiteljem živo priporočamo, da se namreč pravila tako raztegnejo in prenarede, da bodo mogli biti učitelji vseh slovanskih dežel udje tega društva, in ne samo kranjski učitelji — Isto tako naj bi se spremenilo društvo „Šola.“

— Iz kranjskega deželnega odbora poročajo „Novice“: Vsled dopisa c. kr. deželne vlade je deželni odbor sklenil razposlati vsem županijam okrožnico, kako se je ravnati, ako bi prišla tudi v naše kraje kolera, ki se že več časa kaže po različnih tujih deželah. — Za razpisane nagrade za slovansko gledališče je došlo deželnemu odboru 15 različnih dramatičnih del, in sicer 2 opereti, 5 žaloiger, 5 resnih igrokazov. Deželni odbor kranjski je sklenil poslati opereti v Prago v presojo, druge igre pa izročiti odboru dramatičnega društva v preudarek njih dramatične vrednosti s tem pristavkom, da se odborniki dramatičnega društva, kateri so morebiti sami med konkurenti za razpisane nagrade, ne udeležé precejevanja. — Sklep ljubljanskega mestnega odbora, da bi se ali 1 milijon gold. za ljubljansko mesto na posodo vzelo, ali da se zvišala sedanja mestna priklada od stanovališč, bode deželni odbor predložil deželnemu zboru z nasvetom, da se dovoli posojilo, nikakor pa ne, da bi se zvišala mestna priklada od stanovališč.

— Ptujaska razstava se je predvčeranjem slovesno odprla z govori predsednika, vladnega zastopnika in načelnika kmetijske družbe. Razstava je baje jako bogata in lepo urejena. Imeli bomo še priliko več o njej poročati.

— Tabor v Lescah na Gorenjskem je tudi ministerstvo prepovedalo. Rešilo je slovensko pritožbo vloženo 29. maja, nemški z odpisom 27. avgusta.

— Česki pisatelj in ud jugoslovanske akademije Jan. Erazim Vocel je umrl 16. t. m. v Pragi v 67 tetu svoje starosti. Česko izgubi v njem enega najboljših pisateljev. Ena njegovih izvrstnih novel „Poslednji Orbita“ je tudi na slovenski jezik prevedena.

— V Zagrebu se ima ustanoviti turški konsulat. — Ako se to zgodi, bodo smeje in hotele tudi druge države, n. pr. Rusija potem v Zagrebu svoje konsulate osnovati.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 20. sept. (Izv. dop.) Pri mizi na galeriji v deželnem zboru, odločeni poročevalcem raznih časnikov, sedi kot poročevalec za „Laibacher Zeitung“ tudi gosp. Adalbert Gertscher, nekdanj Vojteh Gerčar, c. k. pristav v Postojni. Čudno se nam vsakako zdi, kako je to, da je ta gospodek poročevalec za časnik, akoravno nam je znano, ka je on Bambergov svak. Zakaj ni na svojem mestu in to tem bolj, ker je on preiskovalen sodec? Ali ga država za to plačuje, da poroča za časnike? Tudi ugovor, da je morebiti na dopustu, je popolnem jalov, kajti ako se mu ljubi opravljati mučen posel časnikarskega poročevalca, se mu tudi na vsak način mora zljubiti, opravljati posel preiskovalnega sodnika v Postojni. Nur nicht allzu gemüthlich!

Med peticijami, ktere so se denes predložile deželnemu zboru, je tudi ona prebivalcev iz zgornje in spodnje Šiške gledé Rudolfove železnice oziroma nekterih prenaredeb zaradi vožnje ljudi in blaga. Kakor želimo Šiškarjem dober uspeh, tako nas je žalilo, da je peticija pisana v nemškem jeziku. Šiškarji so od nekdanj sloveli kot dobri narodnjaki, tudi dan denes so še izvrtni Slovenci, zakaj tedaj puste nemškutariti svoj občinski urad? Ali jih je mari njih ustavoverni župan spravil pod koš, ka-li? Odgovor na ta vprašanja nam bi bil jako ugoden.

Med mnogimi točkami, ki so bile denes v dež. zboru na dnevnem redu je bila tudi ona zastran reorganizacije ljubljanske bolnišnice. Ker ni nemškutarjev v zboru, se je ta točka enoglasno sprejela, kar je tem važneje, ker se bo pri tej reorganizaciji iztrebilo nekoliko protinarodnih oseb, ter nadomestilo z domačini. Ta zaslužena osoda bode zadela tudi znanega dr. Keesbacher-ja s pudelnom vred. Saj je pa že tudi skrajni čas, da pričnemo trebiti nemškutarske in nemške „tuberkeljne“, ki hote po vsej sili kvariti zdravo slovensko kri. Ako se potem še oskrbnništvo bolnišnice da v druge roke in po nižji ceni, da ne bode več toliko denarja potovalo leto na leto iz dežele na Francosko, od koder se nikdar več ne vrne, bo potem ta zavod rešen najhujših hib in pijavk. Kakor se nam namreč pripoveduje je gosp. dr. Keesbacher vsako leto o novem letu za remuneracijo dobival po 200 gold., za to pa tudi po znanem pregovoru: „Roka roko omije, obe pa obraz“ nikdar nobene jedi in sploh ničesa grajal ni.

Ker je mesto deželnega odbornika izprazneno, se ugiba, kdo bode za odbornika voljen.

Med kandidati se imenuje v prvi vrsti gosp. dr. Zarnik, kateri ima za ta posel kolikor zaslug, toliko tudi zmožnosti. Čujemo, da mu je že mnogo in sicer jako važnih glasov gotovih.

O. Iz Ljubljane, 21. sept. [Izv. dop.] Denes vam poročam dve naše razmere osvitljuječi drobnjavi. Prva se tiče uradniške nemarnosti. V ljubljansko bolnišnico pripelje namreč kmečka mati iz ljubljanske okolice 12 let staro deklico, ktera se po vsem životu trese, kakor šiba, in pripoveduje to-le dogodbo: „Dekle je šlo čež gozd domu, kar stopita dva kosmata človeka k njej. Eden teh njej strašnih ljudi potegne velik nož ter jej stavi pogoj, ali hoče, da jo zakoljeta, ali pa, da jej postrižeta lase. Potem jo zgrabit, vlečeta

strani od pota, eden jo prime za usta, da bi ne kričala, drug jej pa lase postrizje. Dekle je bilo straha skoro omedlelo, domu pride skoro vse blede in s spremanjenim obrazom, ker so jej oči ven stopile in usta ušle bolj na eno stran. Taka je revica še denes, vsa se trese, prosim, da bi jej kaj pomagali. — V bolnišnici reko materi, da bi šla k okrajnemu glavarju Schiwitzhoffen ter mu povedala o tem silovitem napadu. Mati res gre k omenjenemu gospodu. Ta jo poslušala in na zadnje izusti besede: „Ali poznate tista dva človeka? — „Kako ju bom poznala!“ — „Tak pa ne moram nič storiti, dokler ne vem, kdo sta.“ — Taka je, družega nič ne pristavimo, ker je že to zadosti.

Druga zadeva profesorske kroge: Znani slavofag profesor Hönig v Ljubljani sedi ravno pri vrčku piva, ko bere za njega strašno novico, da je profesor Šolar postal šolski nadzornik za Kranjsko. V tem moža zgrabi taka sveta jeza, da zažene vrček s pivom vred ob tla, kateri se na kosce razleti. Revče! Toliko let že nemškutari in zasmehuje Slovence po Ljubljani, pa še zdaj ni več kakor profesor! Saj je lahko jezen. — Kako dolgo neki bodo še taki profesorji trpinčili in zapeljevali našo mladež?

Iz celjske okolice, 21. septembra. [Izv. dop.] Kako se še celjski nemčurji nad tem jezé, da sta bila dr. Dominkuš in dr. Vošnjak za deželna poslanca izvoljena, za to nam je v izgled znani birokrat, kateri se kot rojen Slovenec jako huduje, da ga ni nemška mati porodila. — Ta gospod je imel v naši okolici uradna opravila in se je zarad tega tudi k nam potrudil. Pa njegova glavna opravila so samo bila, da se je c. k. mož nad volilci jezil in jim očilal, da ker so si ta dva narodna, in ne Wrečkota, za poslanca izvolili; da so torej oni krivi, da se bo sprava s Čehi napravila, in da ker bodo zdaj Čehi sami zá-se, bodo morali oni zdaj voliko več davka plačevati. Ako se pa še to zgodi, da bi se mi Slovenci zedinili, bode še nad 25 procentov štibra povišana.

Vprašam tega gospoda, c. k. Pramberger-ja od celjske sodnije, ste-li mar vi zato plačani, da naš narod po deželi z lažjo dražiti hodite? — In svetujem vam, da v prihodnje take kvante za se prihranite in jih v vaši pisarnici s svojimi hlapeci pozobljete, kajti bi se utegnili primeriti, da ne bi na pravega naleteli. Mi smo se vam do zdaj le smijali, kar ste lahko opazili ako ste hoteli — prihodnjič pa utegne to drugače izpasti. Tudi je nesramnost od c. k. uradnika nerazumljiva, ki se predrzne, take dražéče oslarije v narod metati.

Mislil sem vam svetovati, da ako vam ni pri nas prav, da greste naprej, pa mi je ravno na misel prišlo, da bi Vi že zdavnaj radi šli od te „bindiš“ zemlje, pa Vas samo zarad tega na tem mestu še puste, ker znate nekaj malo slovenski — drugače bi menda že zdavnaj vaši želji bili ustregli. Jako ste sami kaznovani, da morate med Slovenci živeti, za ktere nikako ne marate.

Za denes sem vam to povedal da veste — pa brez zamere — ali pa z zamero — vse eno.

Iz Zagreba, 17. sept. [Izv. dop.] Včerajšnje „službene“ Narodne Novine prinesle so na čelu oglaš, podpisan po vladnem svetovalecu Ivanu Jurkoviču namesto bana, s katerim se naš sabor v tretjekrat, in sicer do 15. januarja 1872 prelaga. Kakor se čuje, opravičila in obrazložila bo vlada to odgodbo baje s tem, da bo rekla ka se bo vsa vojniška krajina v sabor poklicala, ter da je za to treba dalje časa — brž ko ne so pa razlogi odgodbe celo drugi. Neki trdijo celo to, da je hrvatsko vprašanje v neki zvezi s Českim, ter da se hoče najprej na izid nagodbe s Čehi počakati. Takošni in enaki glasi gredo denes po mesti od ust do ust. Govori se tudi, da so naši dostojanstvenici minister Pejačević, ban Bedekovič in dvorski svetovalec se svojih dostojanstev odpovedali. Radovedni smo, kaj bodo juteresnje „Nar. Nov.“ o tem rekle. Zadeva je taka, da dolgo môtna ne more ostati. Kakor hitro kaj po bliže izvem, vam bom poročil.

Iz Zagreba, 21. sept. [Izv. dop.] Kakor je „Slov. Nar.“ že povedal, odgodil se je naš sabor tje do 15. januarja prihodnjega leta. Dasiravno smo na odgajanje sabora že precej navajeni in dresirani, kajti to je že tretja odgodba, vendar nas je, očitno rečeno, ta odgodba precej iznenadila, kajti četiri dni pred ustanovljenim obrokom smo menili, da se ni treba več odgodbe bati, pa smo se goljufali. Četiri dni pred obrokom sabor odgoditi, to je, rahlo rečeno, nepristojno in nov dokaz, kako malo uljudnosti, kako malo obzira imajo v merodajnih vladnih krogih nasproti našim narodnim zastopnikom. Nekteri njih, zlasti iz bolj oddaljenih krajev, kakor iz Srema in dolne Slavonije bili so že na potu v Zagreb, nekteri so že celo v Zagreb prišli, ko je sabor odgajajoči ferman izšel! — Vpraša se: kdo je naš sabor odgodil? in zakaj se je odgodil? Odgodil ga je Andraš, in sicer vsled reškripta na česki deželni zbor. Naše „službene“ „Narodne Novine“ v svojem posiljenem opravičanju odgodbe naglašujejo izrečno: ustavno zmešnjava v Cislajtanciji, ki bi se bila po otvorenju našega sabora, kakor med svojimi vrsticami razumeti dajejo, vsled njegove narodnjaške večine, tudi na to stran Litave prenesla. Odgodba našega sabora ni nič drugega kakor Andrašijev odgovor na Hohenwartovo, cislajtanske Slované pomirujočo in Avstrijo na temelji federacije preustrojajočo politiko. Z odgodbo našega sabora hotel je Andraš Hohenwartu krepelo pod noge vreči. Mi se nadjamo, da se mu ta nakana ne bo posrečila. — Nenadjana odgodba našega sabora razburila je pri nas vse stranke brez razločka.

Vsak vidi, da deželne koristi prelaganjem sabora od obroka do obroka neizmerno trpe, ter da se po nekem premislenem planu naš naroden napredek zavira. Nasledek tega Andrašijevega brezobzirnega postopanja proti nam bo ta, da se bo celo tisti del narodne stranke, ki je do sedaj še na principu „unije“ držal, spokoril in v tabor najskrajnejših narodnjakov prestopil, ki o Magjarih niti besedice slišati nehte. Enkrat za vselej se mora temu konec narediti, da pri nas ne bo več tuje oblasti pred vrata naše sabornice zapah potegniti, kadar ga je volja, in našim narodnim zastopnikom usta zamašiti, kadar mu ni po volji, da bi govorili. Tretjekratna odgodba našega sabora ni pomirljiv, ampak eminentno razdražljiv čin. Naj Magjari ne igrajo z nami pobalinske igre, naj se raje spominjajo leta 1848., kajti drugače mi za nje ne bomo drugega odgovora imeli, kakor leta 1849: „pri Filippi se vidimo!“ —

Popolnjenje naše autonomne vlade imenovanjem Price za predstojnika pravosodnega, in Muhliča za predstojnika kulturnega vladnega oddelka, je celo brez vsake odločne politične barve. Ta dva moža se do sedaj nista ešofirala ne za magjaronpa tudi ne za narodnjaške težnje, pa se vsled svojega temperamenta tudi v prihodnje ne bodeta. Narodnej stranki ne bodeta prav nič pokvarila, vladnej pa tudi nič koristila. Mi nju tedaj našeji vladi iz celega srca privoščimo.

Politični razgled.

Razpor v notranjem raste. Vladna „Wiener Abendpost“ si prizadeva Nemcem dokazati, da cesarski reskript napak razlagajo, da ministerstvo neče ustavnih tal podreti, temuče Čehe za ustavnost pridobiti. Ali tudi ona pridiguje nenim ušesom. Ustavoverni časniki ščujuje dalje. Nov povod jim je dal prenačljen in čisto neopravičen članek v „Vaterlandu“ s katerim ta časnik žuga s „sabljo“, navajajoč, da so na Dunaji sami slovanski regimenti, ki bi kakov nemški upor lahko in rado ukrotili. Ministerski časniki odgovarjajo, da fevdalni „Vaterland“ nema regimentov na razpolaganje in da je tem škodljiveje nasprotnikom s takim besedovanjem orožja v roke dajati, ker je dunajsko prebivalstvo mirno in se v njem ne vidi nič one razdraženosti, ktera sika iz glasil nemške klike.

Poleg tega stavijo zdaj ustavoverniki veliko

upanje v magjarsko pomoč. Falirani minister Giskra, zdaj eden glavarjev hujskajoče in dražeče nemške koterije, romal je sam v Pešto beračit od Andrašija pomaganja proti Hohenwartu. Njegovo „N. Fr. Pr.“ poroča, da je magjarski grof Giskri rekel, ka sicer ne more naravnost v stvari te polovice države mešati se, ali da bode na vso moč čuval „podloge ogersko-avstrijskega poravnjanja od l. 1867.“ Iz tega sklepajo nemški klikarji, da imajo vsled magjarske pomoči že zmago v žepu, dasiravno „P. Lloyd“, ki je med magjarskimi listi prvi začel udrihati po Hohenwartu, zdaj „z obžalovanjem“ poroča, da Hohenwart trdno stoji, da so torej vse vesti o ministerski krizi neresnične. Hohenwartov „Oesterr. Journal“ imenuje to beračevsko potovanje nekdanjega centralista k Andrašiju, „udarec deželi v obraz, lastni bankerot Giskravcev — Coriolan pri Volskrih.“

Česki listi poročajo, da bode Beust, ki povsod Hohenwartu polena pred noge meče, vendarle odpravljen in da utegne na njegovo mesto priti grof A. Karoliy.

V deželnem zboru v Lincu je enoglasno skleneno cesarju adresi poslati, ki bode odobraval ministersko politiko.

V ogerskem zboru je ud skrajne magjarske levice Iranyi interpeliral hrvatskega ministra ali, in zakaj je dovolil odgodbo hrvatskega deželnega zbora.

V Rimu so 20. sept. praznovali obletnico dogotovljenja italijanskega edinstva. Pišejo, da se je neizmerna množica tega praznovanja udeleževala in da nemirov ni bilo.

Razne stvari.

* (Vabilo k prvemu občnemu zboru društva „Šola“). 28. t. m. bode v Ljubljani prvi občni zbor društva „Šola“ ob 11 uri dopoldne v sobi 3. šolskega razreda c. kr. vadnice, Vrsta razgovorov: 1. Nagovor načelnika osnovalnega odbora. 2. Sporočilo blagajnikova (ob enem tajnikova) o delovanju osnovalnega odbora. 3. Volitev odbora. 4. Posamni predlogi družabnikov. Povabljeni so vsi p. n. družabniki, pa tudi drugi gospodje učitelji in šolski prijatelji na Kranjskem. Osnovalni odbor.

* (Za spominek hrvatskega žurnalista) in bivšega poslanca Perkoveca se bodo nabirali doneski. „Obzor“ in „Südslavische Correspondenz“ sta prinesla dotični oklic na hrvatski narod. Odbor se je sestavil v Samoboru, kjer je pokojnik umrl.

* (Ptujška čitalnica) napravi v ponedeljek 25. septembra besedo z deklamacijo, glediščno igro „Tat v mlinu“ in plesom, h kateri so vsi narodnjaki uljudno vabljeni. Odbor.

* (Vabilo.) Laška čitalnica obhaja v nedeljo 24. t. m. drugoletnico z besedo in glediščno igro: „Uskok“, h koji veselici uljudno rodoljube vabi. Odbor.

Poslano.

(Za zadržaj in obliko tega predela ne prejemamo nobene odgovornosti.)

Gospod tajnik „slovensko - katoliškega političnega društva“ v Globokem se je posebno ljubeznjivo v „Slovenskem Gospodarju“ štev. 37. dne 14. sept. 1871 moje osebe lotil kakor malo tednov poprej moji stari politični in osebni neprijatelji. Med uzroki, da smo v Brežicah pri volitvi propali, našteva tretjič „liberalne narodnjake same“; ravno narobe gospod! Tretji in največji uzrok so mlačni zraven pa absolutistično obnašajoči se duhovniki v vseh treh okrajih brez male izjeme, ki od dne do dne manj zaupljivosti nahajajo med svojimi ovcami, zraven pa napačno agitirajo in stem ravno ustvarjajo omahljivee. Neodgovorno je bilo, da ste duhovniki hteli uriniti siloma g. Kosarja še zadnjo minuto pred volitvijo, čeravno vam je 27. avgusta znano bilo, da ni upanja, da bi ga volili; nepošteno je bilo, da ste uro pred volitvijo nasprotno listine za volilno komisijo deliti začeli, čeravno sem že predvečer svojih listin nad 60 razdelil bil! Laž je, da bi na Kozijanskem ne bili vedeli, ka je Lenček kandidat, ker ravno od tam so se slišali prvi glasovi za njega. Ker je tedaj g. Lenček več upanja imel nasprotnega kandidata

Janežiča spodriniti, je moral vendar vsak priprost človek spoznati, — ako mu je princip več nego oseba — da mora zdaj za Lenčeka delati! In ravno jaz sem še tudi zadnje dni in zadnje uro pred volitvijo bil in sem še zdaj bolj za g. Kosarja, ali če se naše ljudstvo ne da več tako komandirati, kakor na tlako, kaj morem jaz zato! Kje je tista spravedljivost bila letos, katero smo mi lansko leto Vam duhovnikom pokazali pri volitvi? Gotovo je, da bi mi bili zmagali, ako bi duhovniki samo to spoznali bili, da je princip rešen, če tudi g. Lenčeka volimo, ako ni za g. Kosarja upanja

in ako bi bili tako ravjali. Nesramno in ostudno pa je, vi gospodine tajnik, da mi celo nepoštenje očitata, ker nisem g. Kosarja volil. Zago-tavljan Vas in javno izrekam tukaj, da ko bi mene ne bilo v Brežicah, bi bili Vi dobili v Brežkem okraji 6, v Kozijanskem 5 glasov v Sevniskem pa niti enega za g. Kosarja! Kdo je tedaj bolj pametno ravnal, če vam je res kaj na **narodnosti** ležeče? Vi ne umejete poklica društva v Globokem, ki ga le imenujete „katoliškega“ in pozabite, da je tudi „slovensko“ in ravno zarad tega sem možat dovolj, da **ne** izstopim iz

tega društva in bodem še marljiveje kakor do zdaj svojo duševno in gmotno moč nanj obračal, ker bi sicer le ostala — tajnikova eksponirana prižnica. Če se bodem podpredsedstva iznebiti hotel, Vam bodem ustmeno naznanil, ko pridem domu.

Sicer pa delajte naprej neoziraje se na osebo temveč le na stvar in Vaša vest bo potem kakor moja — čista!

G. vrednika „Slov. Gosp.“ pa prosim, da ta dopis na znanje vzame.

V Ljubljani 19. sept. 1871.

Ivan Tanšek.

Čudež v Kozmetiki!

Noben pomoček za lase barvati.

Dr. John Brown's
c. k. privilegirana
prava (12—3)

pomada za lase ohraniti

Debra za črne, rjavave in rumene lase, namestuje vsak lasobarven pomoček, naredi da osiveli lasje in osivela brada kmalu zopet dobodo prejšnjo barvo; precej v prvih dneh rabljenja se vidi že uspeh: zabrani prerano ali daljne osivenje, kakor izpad las in zapodi gosto rast las, kakor se vidi navadno pri krepki mladosti. Ta pomada dela lase fine in svetle, a ne omasti pokrivala, kar je zavoljo ekonomije in po letu posebne vrednosti. — Za gotov uspeh garantira!

Veliki lonec 2 gld.; 1/4 ducend gld. 4.80; 1/2 ducend gld. 9; 1 ducend gld. 16.80 a. v. Mali lončki 1 gld. 1/4 duc. gld. 2.70; 1/2 duc. 5.10; 1 duc. 9 gld. a. v., proti gotovi plači ali poštno povzetje. Zapokanje cenó.

Centralni in razpošiljavni depó je pri iznajditelji: Wien, Mariahilf, Gumpendorferstrasse Nr. 43, 1. Stock.

Za kile in pretrgane.

Mazilo za kile od **G. Sturzenegger-a** v Herisau-u v Švici si je vsled posebnega uspeha zoper kile, trut ali matrnico in zlato žilo pridobilo mnogostransko hvalo. Veliko spričeval potrjuje popolno ozdravljenje celo pri zastaranih slučajih. Na frankovana vprašanja se pošlje navod za rabo zastoj. — Dobi se v lončkih po 3 gld. 20 kr. avst. velj., ali pri iznajdniku samem, ali pri gosp. **Jos. Weiss-u**, Mohrenapotheke Tuchlauben Nr. 27 na **Dunaji**. (8)

Dr. Janez Steiner,

dosehmal odvetnik na Dunaji, se je preselil v svojo rojstno mesto **Ljubljano**, ter ima odvetniško pisarnico na narodnem trgu št. 37, v Četinovičevi hiši, v II. nadstropji. (18—2)

Kovane, uradno preiskane decimalne vage četirivoglate oblike:

Nositeljna moč:	1	2	3	5	10	15	cent.
Cena, gld.:	18	21	25	35	45	55.	
Nositeljna moč:	20	25	30	40	50	cent.	
Cena, gld.:	70	80	90	100	110.		

Balansirne vage:

Nositeljna moč:	1	2	4	10	20	30	ft.
Cena, gld.:	5	6	7.50	12	15	18.	
Nositeljna moč:	40	50	60	70	80	ft.	
Cena, gld.:	20	22	25	27.50	30.		

Vage za živino z železnim obročjem in utegi (gevihti):

Nositeljna moč:	15	20	25	30	40	50	cent.
Cena, gld.:	150	170	200	230	300	350.	

Mostne vage:

Nositeljna moč:	50	60	70	80	100	cent.
Cena, gld.:	350	400	450	500	500.	
Nositeljna moč:	120	150	200	300	cent.	
Cena, gld.:	600	650	750	900.		

Dalje vse sorte druge vage in utegi.

Naročilom proti pošiljanju denarja ali na poštno poduzetje ustreže precej:

L. Bugani & Comp., fabrikanti vag in utegov.

Dunaj, mesto, Singerstrasse Nr. 10.

Zaloga

slavno znane fabrike
platnena in damastnega
blaga
F. A. Heinz-a, Friedrichs-
thalu v Šieziji.

Zaloga

črne židane robe,
kakor
tafet, nobles, feil.

Zaloga

čunajskega perila.
Če se naroči, pošlje se
perilo po meri elegantno,
hitro in cenó na
adreso.

Odpretje štacune v Mariboru.

Podpisani si daje s tem čast, pokorno naznaniti, da je od 20. t. m. odprl novo prodajalnico **manufakturnega, suknenega in modérnega blaga**,

ktera je v zvezi z zalogami, ki so tu zraven zaznamovane, ter prosi častito P. T. občinstvo za blagovoljno obiskovanje

s spoštovanjem
J. E. Zupan.

Zaloga

zavratnic (kravat) za
gospode, kakor tudi
šalov.

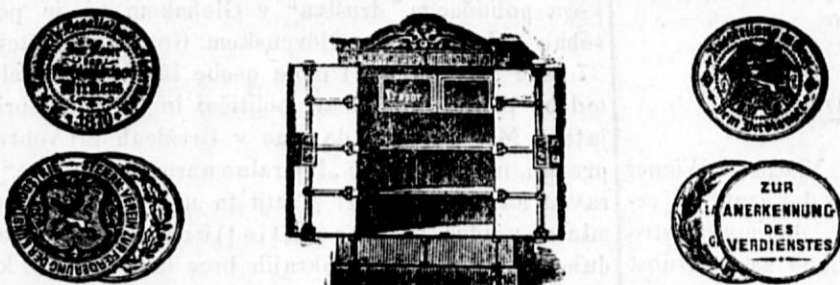
Štacuna:

Mesto. Na oglu poštne in gosposke ulice.

Zmerom

polna zaloga vse sorte
črnega blaga za
žalovanje.

Pri razstavi v Gradcu 1870. l. s. zlato svetinjo nadarjena.

Prva štajarska c. kr. priv. tovarna (fabrika) ognja in vloma varnih

blagajnic [kas] za denar in pisma, miz za pisanje

Vincencij-a Kanduth-a v Gradci,

tovarna: **Beethovenstrasse 21,**

priporoča svoje iz najboljšega štajarskega blaga, s ključavnicami po posebnih patentih, in najsolidnejše dovršene izdelke, za katere je porok, po jako znižani ceni. Proti primernemu vplačilu na olajšanje p. n. občinstva tudi plačila na svóte. Izključljiva prodaja pri

ANTON KORÖSI,

železninar, Griesgasse Nr. 10, v Gradci.

(16)

Klemenz Müller-jevi

slavnoznan
novi šivalni stroji za družine po
Singer-jev sistem

kakor tudi Wheeler & Wilson, Howe, Gro-
ver & Baker-jevi ročni šivalni stroji, stroji
za pletenje (štrikanje), igle, šivanke, svila in
niti se dobivajo po najnižji ceni na drobno
in na debelo. — Glavna kupcijska šivalnih in
pletalnih strojev

Rudolf-a Scherz-a

21 Opernring 21 na Dunaji.

Oslobodujemo se naznanjati častitemu občinstvu, da sva **11. sept. t. l.** odprla

veliko štacuno v Ljubljani,

v kateri se bo

manufakturno blago

prodajalo na debelo in na drobno in obračava pozornost častitih kupcev na to, da se je nama posrečilo, kljubutemu, ka se je blagu cena zvišala, po prav nizki ceni nakupiti blago, da nama je tedaj mogoče, kupcem jako ugodno postreči.

Prosiva za blagovoljno obiskovanje ter znamovava

z izvrstnim spoštovanjem
Brata Koceli.

Ljubljana, glavni trg.

(16—3)

Tiskar: F. Skaza in drugi.